

Laki

valtakunnallisesta osaamistietovarannosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Osaamistietovarannon tarkoitus

Valtakunnallisen osaamistietovarannon tarkoituksena on mahdollistaa henkilöiden tallentaa ja ylläpitää tietoa omasta osaamisestaan ja työuraan ja koulutukseen liittyvistä kiinnostuksenkohteistaan ja suunnitelmistaan. Osaamistietovaranto on osa digitaalista palvelua, jäljempänä *palvelu*, jonka tarkoitus on tukea henkilöitä koulutukseen ja työelämään hakeutumisessa, niihin liittyvissä siirtymissä, oman osaamisen ylläpitämisessä sekä omien koulutus- ja uratietojen hyödyntämisessä.

Lisäksi tietovarannon tarkoituksena on tarjota tietopohjaa opetuksen, koulutuksen, ohjauksen ja osaamisen tilannekuvan ylläpitämiseksi ja niiden kehittämisen ja ennakoinnin tueksi.

2 §

Yhteisrekisterinpitäjät ja vastuunjako

Tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä ovat Opetushallitus ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Opetushallitus vastaa luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä *yleinen tietosuoja-asetus*, III luvussa tarkoitettujen oikeuksien toteuttamisesta ja muista asetuksessa ja tietosuojalaissa (1050/2018) säädettyistä rekisterinpitäjän vastuista, jollei niitä ole tässä pykälässä säädetty yhteisrekisterinpitäjien yhdessä vastattaviksi.

Yhteisrekisterinpitäjät määrittelevät yhdessä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 kohdassa ja 26 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Lisäksi yhteisrekisterinpitäjät vastaavat yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen:

- 1) 5 artiklan 2 kohdassa säädetystä osoitusvelvollisuudesta;
- 2) 6 artiklassa tarkoitettua käsittelyn lainmukaisuudesta;
- 3) rekisteröidyn tunnistamistarpeen arvioinnista 11 artiklan ja muun lainsäädännön mukaisesti;
- 4) IV luvun 1 jaksossa säädettyistä rekisterinpitäjää ja henkilötietojen käsittelijää koskevista yleisistä velvollisuuksista;
- 5) 33 ja 34 artiklassa säädettyistä tietoturvaloukkauksia koskevista ilmoitusvelvollisuuksista; sekä
- 6) IV luvun 3 jaksossa tarkoitettua tietosuojan vaikutustenarvioinnista ja ennakkoarvioinnista.

Lisäksi yhteisrekisterinpitäjät vastaavat yhdessä tietosuojalain 6 §:n 2 momentin 9—11 kohdassa tarkoitettujen erityisten menettelysääntöjen toteuttamisesta, tietosuojan vaikutustenarvioinnin laatimisesta ja muista menettelyllisistä ja organisatorisista toimenpiteistä.

3 §

Osaamistietovarantoon tallennettavat tiedot

Henkilö saa tallentaa itsestään osaamistietovarantoon tiedot, jotka henkilö itse sitä varten vapaaehtoisesti päättää. Tietojen tulee liittyä hänen koulutus- ja työhistoriaansa, osaamisiinsa ja koulutusta, työuraa ja osaamista koskeviin suunnitelmiinsa ja tavoitteisiinsa.

Tietovarantoon ei saa antaa salassa pidettäviä tai erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Henkilö saa kuitenkin halutessaan antaa tietovarantoon koulutus- ja työhistoriansa, osaamistensa ja koulutukseen, työuraan ja osaamiseen liittyvien suunnitelmien ja tavoitteidensa kannalta välttämätöntä tietoa:

1) hänelle suoritetun psykologisen testin ja soveltuvuuskokeen sisältämistä, osaamiseen ja kiinnostukseen kohdentuvista huomioista ja henkilökohtaisista vahvuuksista ja kehittämiskohteista;

2) sanallisista arvioista, joita hänen osaamiseensa, tietoihinsa tai taitoihinsa liittyvistä henkilökohtaisista ominaisuuksista sisältyy hänen oppilaitokselta saamiinsa todistuksiin;

3) osallistumisestaan yhdistystoimintaan;

4) vapaa-ajan harrastuksistaan.

Opetushallitus saa lisäksi tallentaa tietovarantoon palvelun toiminnallisuuksia koskevat valinnat ja tiedot henkilön maantieteellisestä alueesta, iästä ja kielestä.

Ennen tietojen antamista Opetushallituksen on tiedotettava henkilölle tämän antamia tietoja koskevista rajoituksista, vaikutuksesta hänen henkilötietojensa suojaan ja hänen mahdollisuudestaan hallinnoida tietojaan palvelussa.

4 §

Tietojen säilytysaika

Osaamistietovarantoon henkilöstä tallennetut tiedot säilytetään, kunnes tämä itse ne poistaa. Jos henkilö ei kuitenkaan ole kirjautunut palveluun viiden vuoden aikana, Opetushallituksen on lähetettävä hänelle muistutus tallennetuista tiedoista. Ellei henkilö muistutuksen jälkeenkään kirjaudu palveluun vuoden kuluessa, Opetushallituksen on poistettava hänen tietonsa. Lisäksi Opetushallituksen on poistettava osaamistietovarannosta sellaisten henkilöiden tiedot, jotka eivät enää ole elossa.

Opetushallitus ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voivat tarvittaessa määrittää tiedoille muita säilytysaikoja julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 21 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla perusteilla.

5 §

Tietojen automaattinen käsittely

Henkilön antamia ja tallentamia tietoja ja hänen valitsemiaan rajoituksia saadaan käsitellä yleisen tietosuojasetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla pelkästään automaattisesti koulutus- ja työmahdollisuuksien kartoittamiseksi ja esittämiseksi. Tällainen käsittely edellyttää, että henkilö valitsee palvelussa automaattisen käsittelyn hyödyntämisen tähän tarkoitukseen nimenomaisesti jokaisella kerralla hyödyntäessään automaattista käsittelyä. Ennen valinnan tekemistä Opetushallituksen on selkeästi ilmoitettava automaattisesta käsittelystä henkilölle palvelussa. Henkilölle esitettävän mahdollisuuden yhteydessä hänelle on palvelussa annettava tietoa siitä, miten siinä on huomioitu hänen tietojaan ja valitsemiaan rajoituksia.

6 §

Tietojen anonymisointi

Opetushallitus saa muuttaa osaamistietovarannon tietoja sellaiseen muotoon, ettei henkilöä voida enää tunnistaa:

- 1) palvelun yhteyteen kuuluvan avoimen tietopalvelun tuottamiseksi sekä muuta yleisen edun mukaista opetuksen, koulutuksen ja osaamisen arviointia, tutkimusta, kehittämistä, tilastointia, muuta seurantaa, ohjausta ja suunnittelua ja tietojen arkistointia varten;
- 2) palvelun toiminnallisuuksien kehittämistä varten.

7 §

Tietojen käsittely tekoälytoiminnallisuuksien kehittämiseen

Ellei tekoälyä hyödyntäviä palvelun toiminnallisuuksia voida riittävästi kehittää 6 §:ssä tarkoitetuilla tiedoilla, kehittämiseen saadaan käyttää osaamistietovarannon sisältämiä henkilötietoja luovuttamatta niitä kuitenkaan kolmansille osapuolille.

Henkilöllä on oikeus kieltää tietojensa käyttäminen tekoälyä hyödyntävien palvelun toiminnallisuuksien kehittämiseen.

8 §

Oikeus saada ja viedä omia tietoja rekisterien välillä

Salassapitosäännösten estämättä henkilöllä on oikeus saada tietojaan tuoduksi valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) tarkoitetuista rekistereistä ja tietovarannoista osaamistietovarantoon.

Salassapitosäännösten estämättä henkilöllä on oikeus saada tietojaan tuoduksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 14 luvussa tarkoitettusta työnhakuprofiilista osaamistietovarantoon. Lisäksi henkilöllä on oikeus saada tietojaan viedyksi osaamistietovarannosta työnhakuprofiiliin.

9 §

Tietojen luovuttaminen

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja muualla laissa säädetään tietojen luovuttamisesta, Opetushallitus ei saa luovuttaa osaamistietovarannon sisältämiä henkilötietoja, jollei henkilö tai hänen huoltajansa tai muu laillinen edustajansa ole antanut suostumusta siihen ennen tietojen luovuttamista. Mitä tässä pykälässä säädetään tietojen luovuttamisesta, koskee myös tiedon antamista muulla tavoin.

Suostumuksen voi antaa osaamistietovarannossa olevien tietojen luovuttamiseen viranomaiselle tai muulle taholle henkilön omia tarkoituksia varten, myös salassapitosäännösten estämättä.

Lisäksi suostumuksen voi antaa tietojen luovuttamiseen opetuksen, koulutuksen ja osaamisen arviointia, kehittämistä, muuta seurantaa, ohjausta ja suunnittelua varten. Tällöin salassapitosäännösten estämättä saadaan luovuttaa vain välttämättömät tiedot.

Tässä pykälässä tarkoitetun suostumuksen voi antaa ja sen voi milloin tahansa perua palvelun kautta. Suostumuksen tulee olla annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa. Suostumus ja ilmoitus sen perumisesta on säilytettävä yhtä pitkään kuin henkilöön yhdistettävissä olevat tiedot.

Mitä 1 momentissa säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista ja muusta laista poikkeamisesta, ei kuitenkaan koske tietojen luovuttamista yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia, tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia eikä tilastollisia tarkoituksia varten.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Helsingissä 30.12.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Opetusministeri Anders Adlercreutz